

November 2013 nieuwsbrief

www.bureau-kennis.net

Passende regels in de gemeente Zwolle

Reguleren en dereguleren zijn eigenlijk twee kanten van dezelfde medaille. Daarom is dereguleren alleen niet genoeg om te komen tot een compactere, minder bureaucratische overheid. De gemeente Zwolle deed een veranderproject om te komen tot een vernieuwde benadering van regelgeving. De uitkomst van het project is een nieuwe aanpak van situationeel regelen.

Alle ontwikkelingen in de maatschappij maken deze complexer en nopen overheden al decennia om constant in te spelen op deze veranderingen; dit is niets nieuws. Een meer recente ontwikkeling, of eigenlijk feit, is dat overheden minder geld te besteden hebben. De gemeente Zwolle is hierop geen uitzondering. Deze ontwikkelingen leiden tot het nadenken over de rol van de gemeente in de samenleving en de houding die daarbij hoort. Dit geldt zowel bestuurlijk, maar zeker ook ambtelijk. Op dat snijvlak ontmoet de huidige tijdsgeest voor Zwolle ook het onderwerp passende regels. Vanuit dit vertrekpunt krijgt passende regels een nieuwe dimensie: het gaat dus niet alléén om minder regels, kostenbesparing of meer efficiëntie. Het gaat ook over regelgeving als overheidsinstrument beschouwen en dit inzetten waar dat noodzakelijk is en voor andere oplossingen te kiezen als de complexiteit daar om vraagt.

Snoeien helpt, maar niet voor lang

De afgelopen jaren was het in Zwolle vooral

IN DEZE EDITIE

- ❖ Passende regels in de gemeente Zwolle
- ❖ De klantvriendelijke gemeente en juridische risico's
- ❖ Introductie Ruimtelijke Ordening voor raadsleden en bestuurders
- ❖ Meer verantwoordelijkheden en taken voor Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar

gebruikelijk om via de instrumentele weg tot minder regels te komen. Met de stofkam door de bestaande regels gaan en alles wat dubbel, achterhaald of onzinnig is te schrappen. Daar heeft men met succes in de afgelopen jaren een behoorlijke 'schoning' in het regelbestand doorgevoerd. Maar dat leidde nog niet tot een compacte overheid. Want fundamenteel veranderde er niets in de rol van de gemeente bij te 'regelen' zaken. De vragen voor Zwolle waren dus: hoe komen we tot een compacte overheid met minder regels en wat vraagt dat van onze organisatie?

Daarop is een transformatieproject gestart met beleidsmakers, handhavers en externe deskundigen. Zij hebben onderzocht wat de bestaande regelreflexen zijn binnen de gemeente en op welke waarden en overtuigingen deze reflexen gestoeld zijn. In het onderzoek kwamen ze zo duidelijk de huidige manier van kijken van de gemeente, het paradigma, op het spoor. De belangrijkste ontdekking was dat de keuze voor de te volgen aanpak om tot regulering van een situatie te komen niet bewust gemaakt werd en niet (altijd) gefundeerd was in de visie van de gemeente.

De vragen: waarom willen wij dit regelen, wat willen wij er mee bereiken en is regelen de meest effectieve aanpak werden te weinig gesteld. De gekozen aanpak werd niet altijd consequent tot het einde toe gevolgd. En de afstemming tussen verschillende beleidsterreinen was niet altijd even groot. Bij de aanpak is het werken met en vanuit de identiteit van de gemeente Zwolle en het Spiral Dynamics Model met zijn verschillende perspectieven op de werkelijkheid samengebracht in één aanpak.

Regels maken is een normale reflex

Al snel bleek dat de “gewone manier van werken” een toename van het aantal regels in de hand werkt. Daarom is de projectgroep op basis van concrete casuïstiek uit de dagelijkse praktijk op zoek gegaan naar een nieuwe manier van werken met een ander paradigma. Kern van het nieuwe paradigma is **situationeel regelen**. Bij elke situatie waar geregeld moet worden, wordt eerst gekeken vanuit het vraagstuk en de betrokken partijen welke aanpak passend is en aansluit bij de visie van de gemeente. Er is dus eigenlijk niet één aanpak, maar deze kan van geval tot geval verschillen. Deze benadering kan betekenen dat er niet voor het maken van regels wordt gekozen, maar bijvoorbeeld voor een meer faciliterende rol als overheid. Een overheid die betrokkenen is, partijen bij elkaar brengt en er voor zorgt dat zij het met elkaar regelen.

Oude paradigma	Nieuwe Paradigma
<ul style="list-style-type: none"> • De gemeente is verantwoordelijk, spanningen mogen niet bestaan. • Deregulering • Beleid is een product af = klaar • Fouten moeten voorkomen worden, door beter reguleren. • Iedereen gelijk behandelen • Afwijkingen kunnen alleen als regels worden aangepast. • Handhaving handhaaft met name bij helder beleid. • Politiek en beleidsvorming vermengen • Nadruk op snel regelen. • Nadruk op meetbare doelen in termen van aantal regels en beheersbaarheid. • Zekerheid voor alles 	<ul style="list-style-type: none"> • De maatschappij is verantwoordelijk en spanningen horen er bij. • Passende regels • Beleid is een cyclisch en dynamisch gebeuren • Fouten kunnen optreden, maar hoeven niet perse tot aanpassing van regels te leiden. • Ongelijkheid bestaat en is uitlegbaar. • Afwijken kan als daar goed uitleg bij hoort op verantwoordelijkheid van B&W • Onduidelijkheid hoort er bij, handhaving is in direct contact met beleidsmakers. • De politiek en de professional hebben eigen verantwoordelijkheden en nemen hun eigen rol. • Diagnose fase krijgt meer aandacht, nadruk op passend regelen • Meetbaarheid is gekoppeld aan de beoogde doelen en de effectiviteit. • Onzekerheid hoort erbij.

Een andere manier van kijken.

De projectgroep kwam uiteindelijk tot een stappenplan voor het aanpakken van regels: het Proces van Situationeel Regelgeven. Binnen de gemeente is positief gereageerd op deze aanpak en worden nu vervolgstappen gezet om deze aanpak te implementeren. Het project is daarmee een goede stap die bijdraagt aan het zijn van een compactere overheid in een nieuwe tijdsgeest. Van belang is geweest dat alle (onzichtbare) mechanismen, de regelreflex, specifiek voor de gemeente Zwolle in kaart zijn gebracht en mensen zich deze reflexen bewust zijn geworden. Alleen al door dit bewustzijn maken de projectgroep leden in de toekomst andere keuzes als regelgeving aan de orde is.

Studiedag Dereguleren en passende regels

Tijdens de studiedag 'Dereguleren en passende regels' gaan we aan de slag met deze materie. Hoe verbeter je, na het schrappen van overbodige regels, de kwaliteit van de overgebleven regels? We bespreken een procesmodel voor situationeel regelen. Welke aanpak is op welk moment passend en sluit aan bij de wensen en eisen van de betrokken partijen?

Studiedag Dereguleren en passende regels,
25 maart Eindhoven

Studiedag Dereguleren en passende regels,
18 februari Zwolle

De klantvriendelijke gemeente en juridische risico's

In de top 10 van meest klantvriendelijke ondernemingen, staan vaak **geen** gemeenten genoemd. Wie wel 'winnen' zijn de organisaties die bereikbaar zijn, tijdig fouten oplossen, hun beloftes nakomen, flexibel zijn en mensen alleen die informatie geven die ze ook echt nodig hebben.

Miranda Mulder, al meer dan 10 jaar werkzaam als communicatieadviseur binnen de gemeentelijke overheid gelooft in klantvriendelijkheid van gemeenten. We noemen haar even Roodkapje. Door het oerwoud van regelgeving huppelt ze nog steeds onbevangen en glimlacht ze tegen iedere burger die ze tegenkomt. Maar soms valt ze. Keihard. Want regels zijn regels. De weg wordt versperd. Verboden of beperkt toegang. De jurist, altijd verborgen achter een boom, lacht haar vriendelijk toe.

Olaf Schuwer ziet al meer dan 30 jaar als jurist binnen en buiten de gemeentelijke overheid het oerwoud aan regelgeving van de gemeentelijke

overheid groeien en groeien. Hij heeft nog gewerkt bij gemeenten zonder afdeling "Communicatie". Als geen ander kent hij de wolven in deze omgeving. Hij ziet de Roodkapjes en ook de wolven. Hij is bekend met beider denkwereld. Door de invoering van het fenomeen "klant" en klantcontactcentra, werkprocessen en het als gevolg daarvan opknippen van 'logisch' opgezette werkprocessen en procedures ontstaat het risico dat de flexibiliteit achteruit gaat. En hoezo tijdig fouten oplossen? Er zijn niet voor niets wettelijke termijnen!

Dan ontmoeten Miranda en Olaf elkaar midden op een open plek in het bos. Ademloos kijken de omstanders toe. Klantvriendelijkheid en juridische risico's, gaat dat samen of is het een sprookje om te geloven dat dat echt kan?

Ontdek zelf of er slechts valkuilen of misschien wel onbenutte kansen zijn, tijdens een inspirerende workshop die uw beeld van de (on)mogelijkheden drastisch zal veranderen. Sprookjes bestaan namelijk niet...

Leer tijdens de in Zwolle en Eindhoven georganiseerde studiedag op een andere manier naar de processen, procedures en gewoonten van uw (gemeentelijke) organisatie te kijken. Ontdek de risicospots maar bedenk ook hoe deze risico's zijn te borgen.

Studiedag De klantvriendelijke gemeente en juridische risico's, 11 februari Eindhoven

Studiedag De klantvriendelijke gemeente en juridische risico's, 18 februari Zwolle

Introductie Ruimtelijke Ordening voor raadsleden en bestuurders

De invoering van de Wet ruimtelijke ordening in 2008 en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in 2010 hebben het besluitvormingsproces binnen het ruimtelijk bestuursrecht ingrijpend gewijzigd. Daarnaast is de Crisis- en herstelwet in werking getreden en werkt het Ministerie van Infrastructuur en Milieu aan herziening van het stelsel van het ruimtelijk bestuursrecht in een Omgevingswet.

Om (grootschalige) ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken kan een bestemmingsplan worden opgesteld of een omgevingsvergunning worden verleend. De eindverantwoordelijkheid voor een bestemmingsplan ligt nog steeds bij de gemeenteraad. De besluitvorming rondom de omgevingsvergunning in combinatie met het projectafwijkingsbesluit, (het vroegere vrijstellingsbesluit of projectbesluit) ligt tegenwoordig echter bij het college van burgemeester en wethouders. Toch kan de gemeenteraad nog steeds invloed uitoefenen op het besluitvormingsproces van dit planfiguur op basis van een 'verklaring van geen bedenkingen'.

Hoe en wanneer kunt u als raad met een 'verklaring van geen bedenkingen' invloed uitoefenen op (on)wenselijke ruimtelijke ontwikkelingen? Heeft u voldoende zicht op het exploitatieplan dat onderdeel uitmaakt van de ruimtelijke ontwikkelingen binnen uw gemeente? Deze dient samen met het bestemmingsplan te worden vastgesteld, maar hoe kan het dat u nog nooit een exploitatieplan heeft hoeven vaststellen. Heeft u als raadslid nog wel zicht op de complexiteit van het ruimtelijk bestuursrecht en wilt u meer weten over de manier waarop de diverse instrumenten kunnen worden ingezet? Leer tijdens de introductie cursus 'Ruimtelijke Ordening voor raadsleden en bestuurders' meer over deze materie.

Introductie cursus Ruimtelijke Ordening voor raadsleden en bestuurders, 6 februari Eindhoven

Meer verantwoordelijkheden en taken voor Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar

De buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA) is in de jaren 90 geïntroduceerd omdat de politie de handhavingvraag op het gebied van leefbaarheid niet meer aankon. Er waren te weinig handen voor specifieke taken en daarmee was een rol voor bijzondere handhavers geboren. Vanuit de vraag naar leefbaarheid en als gevolg van een terugtrekkende beweging van de politie zijn gemeenten vanuit eigen middelen buitengewoon opsporingsambtenaren gaan aanstellen. Grofweg zijn er 30.000 BOA's actief voornamelijk in dienst van gemeenten, waterschappen, provincies en inspectiediensten. De minister van Veiligheid en Justitie geeft toestemming voor de inzet van de BOA die veelal als ambtenaar in dienst is bij de overheid of als werknemer bij een bedrijf. Omdat de inzet van boa's door de gemeenten

(de lokale beleidsdriehoek) wordt bepaald op basis van een integraal veiligheidsplan, is het zo dat de toestemming tot inzet bij het Rijk ligt. Het Rijk toetst de noodzakelijkheid. Deze zal op termijn van landelijk niveau naar het driehoeksoverleg verplaatst worden waar wordt beoordeeld of er een specifieke aanstelling nodig is. De buitengewoon opsporingsambtenaren zijn van grote waarde voor de veiligheid van de samenleving. Zijn vormen geregeld het eerste aanspreekpunt voor de burger en zijn de basis voor de invulling van diverse lokale handhavingstaken. Overigens blijkt uit een Motivation onderzoek dat het draagvlak voor BOA's onder burgers groter is dan onder politieagenten. Tweederde van de Nederlanders is voorstander van de inzet van BOA's en is van mening dat daarmee de werkdruk onder politieagenten wordt verminderd.

Het plan is om de BOA binnen afzienbare tijd, meer taken te geven. De minister van Veiligheid wil dat BOA's evenementen in goede banen gaan leiden, de nieuwe Drank- en Horecawet gaan handhaven en toezicht houden met handcamera's. Dit kan door aanpassing van de Gemeentewet waarin verruiming van de bevoegdheid van de burgemeester tot de inzet van cameratoezicht (flexibel cameratoezicht) is

opgenomen. Ook particuliere BOA's mogen naar verwachting per 1 januari 2014 toezicht houden op de Drank- en Horecawet. Kort voor de zomer heeft de Eerste Kamer ingestemd met het initiatief wetsvoorstel voor wijziging van de Drank- en Horecawet. De leeftijdsgrens in de horeca wordt hiermee verhoogd van 16 naar 18 jaar. Daarnaast dient iedere gemeente uiterlijk 6 maanden na inwerkingtreding van de wet een preventie- en handhavingsplan vast te stellen. Doelstellingen, acties en minimaal te behalen resultaten zullen moeten worden vastgelegd.

De aanpassing van de Drank- en Horecawet beoogt eveneens vermindering van de administratieve lasten voor vrijwilligers en bedrijven door vereenvoudiging van het vergunningsstelsel.

Kennis opfrisdag voor de BOA

Er wordt steeds meer vakbekwaamheid en professionaliteit verlangd van de BOA. Wij organiseren praktijkdagen met actuele informatie, vakinhoudelijke items en praktijkvoorbeelden. Door het doen van rollenspelen en het geven van feedback en het aanscherpen van kennis, zorgen wij dat de BOA op een veilige en adequate wijze kan handelen in het belang van het behoud van een veilige leefomgeving.

Kennis opfrisdag voor de Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar, 30 januari Zwolle

Kennis opfrisdag voor de Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar, 25 februari Rotterdam

Kennis opfrisdag voor de Buitengewoon OpsporingsAmbtenaar, 11 maart Eindhoven

A G E N D A

Cursus Projecten beheersen in de politieke arena, 21 november Zwolle

Workshop Veiligheid bij (graaf)werkzaamheden in de openbare ruimte, 25 november Zwolle

Praktijkmiddag 'handhaving',
25 november Hengelo

Cursus 'Civiel procederen kun je leren',
26 november Eindhoven

Cursus Algemene wet bestuursrecht 2013,
28 november Zwolle

Praktijkdag Handhaving (volgens de Awb) voor toezichthouders, 3 december Zwolle

Masterclass 'Nadeelcompensatie',
10 december Arnhem

Cursus Bedrijventerreinen in ontwikkeling; een projectmatige aanpak, 30 januari Amersfoort

Cursus Algemene wet bestuursrecht 2013,
12 december Amersfoort

Geplande bijeenkomsten in 2014

<http://www.bureau-kennis.net/agendatotaal.asp>

Workshop Veiligheid bij (graaf)werkzaamheden in de openbare ruimte, 25 november Zwolle

AGENDA

Praktijkmiddag 'handhaving',
25 november Hengelo

Cursus 'Civiel procederen kun je leren',
26 november Eindhoven

Cursus 'Civiel procederen kun je leren',
26 november Eindhoven

Praktijkdag Handhaving (volgens de Awb)
voor toezichthouders, 3 december Zwolle

Masterclass 'Nadeelcompensatie',
10 december Arnhem

AGENDA

Cursus 'Het maken, toetsen en publiceren van verordeningen en beleidsregels',
22 oktober Eindhoven

Masterclass 'Nadeelcompensatie',
24 oktober Eindhoven

Cursus Creëren van draagvlak in 'doe het zelf' veranderprocessen, 4 & 11 november Zwolle

Cursus De 2013 gereedschapskist van de Wro, jurisprudentie en dagelijkse praktijk,
7 november Amersfoort

Actualiteitendag 'Awb: blik op de toekomst',
14 november Amersfoort

Cursus Efficiënte bestemmingsplannen met veel flexibiliteit maak je zo!, 14 november Zwolle

Praktijkdag Handhaving (volgens de Awb) voor toezichthouders, 18 november Eindhoven

Verdiepingscursus 'Illegaal grondgebruik',
19 november Eindhoven

Cursus Efficiënte bestemmingsplannen met veel flexibiliteit maak je zo!, 21 november Eindhoven

Praktijkmiddag 'handhaving',
25 november Hengelo

Cursus 'Civiel procederen kun je leren',
26 november Eindhoven

Praktijkdag Handhaving (volgens de Awb) voor toezichthouders, 3 december Zwolle

Masterclass 'Nadeelcompensatie',
10 december Arnhem